

Till: Kulturdepartementet
Enheten för demokrati och det civila samhället
Darienummer: Ku2018/01074/D
Remissyttrande från: Sveriges Kvinnolobby
Gällande: Ds 2018:13 "Långsiktigt stöd till det civila samhället"

Remissyttrande från Sveriges Kvinnolobby över Ds 2018:13 - Långsiktigt stöd till det civila samhället

Sveriges Kvinnolobby har tagit del av departementsskrivelsen Långsiktigt stöd till det civila samhället (DS 2018:13). Nedan följer vårt yttrande.

Sammanfattning och generella kommentarer

Uppdraget att skapa mer långsiktiga och förutsebara bidrag för kvinnorörelsen och resten av civilsamhället är viktigt, inte bara för organisationerna själva utan också för utvecklingen mot ett mer demokratiskt och jämställt samhälle. Att Sverige idag är ett av världens mest jämställda länder beror till stor del på att kvinnorörelsen har drivit igenom viktiga förändringar så som kvinnlig rösträtt, utbyggd barnomsorg och en god föräldraförsäkring. Men för att vi ska kunna fortsätta vårt arbete även i framtiden måste förutsättningarna för våra verksamheter förbättras. Vi välkomnar och delar flera av utredningens bedömningar, till exempel förslag om att omvandla vissa projektbidrag till organisationsbidrag och om att tydliggöra behovet av myndigheter ska få fleråriga beställningsbemyndiganden och därmed möjlighet att fördela bidrag mer långsiktigt. Dessa små förändringar är steg i rätt riktning, men är långt ifrån tillräckliga.

Vi beklagar att inte heller denna utredning lyfter behovet av att öka finansieringen till civilsamhället och i synnerhet till kvinnors organisationer. Sedan 2008 anslår regeringen 28 miljoner kronor till kvinnors organisering. Trots att organisationerna som söker stöd har blivit fler har bidraget inte utökats. I jämförelse med andra organisationer får kvinnoorganisationer också betydligt mindre anslag per organisation och aktiv medlem. ([Ta del av vår tidigare genomgång av olika organisations anslag här.](#))

Sveriges Kvinnolobby anser också att bidrag för paraplyorganisationer bör särskiljas från övriga bidrag för att förhindra att dessa organisationer ska konkurrera med sina medlemsorganisationer om medel, så som idag är fallet inom anslagen för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt. Det är beklagligt att utredningen inte lyfter denna fråga som spelar stor roll för en hållbar finansiering av hela civilsamhället.

Bristande jämställdhetsperspektiv

Sveriges Kvinnolobby saknar ett genomgående jämställdhetsperspektiv i utredningen. Vi menar att det hade varit viktigt att analysera hur bidrag fördelas ur ett jämställdhetsperspektiv, till exempel hur mycket medel som går till kvinnors respektive mäns organisering och hur makten är fördelad mellan kvinnor och män i de organisationer som får stöd. Det är särskilt allvarligt att de bedömningar som läggs fram med förslag till förändringar inte analyseras utifrån vilka konsekvenserna skulle kunna vara för jämställdheten.

10.1 Fler organisationsbidrag bör övervägas

Sveriges Kvinnolobby tar inte ställning till huruvida bidrag till ideella miljöorganisationer och insatser

mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar borde fördelas i form av organisationsbidrag istället för i form av verksamhets- och projektbidrag. Dock undrar vi varför endast dessa två bidrag har identifierats som möjliga för omformning. Vi menar att även bidrag som inte ingår i det som utredningen benämner som "bidragssystem" så som till exempel bidrag till kvinnors organisationer och jämställdhetsprojekt i större utsträckning än idag borde kunna fördelas genom organisationsbidrag. Kvinnorörelsen är i lika hög utsträckning som andra delar av civilsamhället i behov av mer långsiktiga förutsättningar för att kunna fortsätta sitt viktiga arbete för jämställdhet och kvinnors rättigheter i Sverige. Om det ej är möjligt att omforma projektbidrag till organisationsbidrag anser vi att det bör undersökas om det istället skulle vara möjligt att fördela medel till jämställdhetsprojekt och kvinnors organisering genom verksamhetsbidrag, vilket är en möjlighet som utredningen tyvärr inte adresserar.

10.02 Bemyndiganden

Utredningen vill att hanteringen av bidrag till det civila samhället i större utsträckning ska ske genom att berört departement äskar ett beställningsbemyndigande för minst två år i taget så länge det inte finns särskilda skäl som strider mot detta. Utredningen bedömer även att beslut om bidrag för fattas snarast möjligt efter att de bidragsfördelade myndigheterna har fått sina regleringsbrev.

Sveriges Kvinnolobby delar utredningens bedömningar och ser positivt på alla åtgärder som kan skapa mer långsiktighet i ansöknings- och fördelningsprocessen. Samtidigt är det tydligt att den föreslagna förändringen är långt från tillräcklig. Sveriges Kvinnolobby anser att beställningsbemyndiganden i detta särskilda fall bör gälla för minst tre år i taget och att huvudinriktningen ska vara att myndigheter ger beslut om bidrag för tre år i taget men att utbetalning sker årsvis så snart den sökande föreningen har redovisat hur bidraget har använts året dessförinnan. En treåring cykel skulle göra det möjligt för föreningar att fokusera på sina uppdrag samt till att kunna planera och utveckla sitt arbete. Inspiration för hur treåriga bidrag kan hanteras finns hos Arvsfonden som redan idag arbetar på detta sätt.

Sveriges Kvinnolobby anser också att principen att beslut om bidrag ska fattas så snart detta är möjligt bör uttryckas i regleringsbrev, myndighetsdialoger eller andra instruktioner för att säkerställa att så också sker.

10.3.1 God information till organisationerna

Utredningen bedömer att bidragsgivande organisationer bör förbättra och förtydliga informationen om var och hur organisationer kan söka bidrag. Sveriges Kvinnolobby delar utredningens bedömning. Det är dock vår erfarenhet att de myndigheter vi kommer i kontakt med redan har en god och tydlig kommunikation. Ett undantag är Jämställdhetsmyndigheten som i år skjuter upp deadlines för besked om beslut utan att ge en prognos för när organisationerna kommer att få veta om deras ansökningar beviljats. Denna oförberedda och ovissa fördröjning innebär att små organisationer inte vet om de behöver leta alternativ finansiering eller om de till och med kommer att bli tvungna att säga upp personal. Förhoppningsvis är detta agerande en engångshändelse och en konsekvens att Jämställdhetsmyndigheten nyligen har tagit över bidragshanteringen från en annan myndighet och ännu inte hunnit skapa goda rutiner för arbetet. En lärdom kan vara att det behövs särskilda insatser för att garantera att bidragsgivningen inte ska påverkas negativt när uppdrag ska flyttas mellan myndigheter.

10.3.3 Ansökningsförfarandet och återrapporteringen

Utredningen vill att bidragsgivande myndigheter ska se över sina regler för att om möjligt förenkla administrationen för ansökan och återrapportering. Sveriges Kvinnolobby delar utredningens bedömning. Det är av yttersta vikt att processen för ansökan, utbetalning och återrapportering är så enkel som möjligt. Vår erfarenhet är att många myndigheter redan idag har enkla system och rutiner för ansökan och återrapportering.

10.3.4 Revision

Utredningen bedömer att flera bidragsgivande myndigheter borde ta fram riktlinjer för vad som ska ingå i revisionen av olika bidrag. Sveriges Kvinnolobby delar utredningens bedömning. Vår erfarenhet är att det sällan finns oklarheter kring revisionens omfattning. Ett undantag som vi vill lyfta fram handlar emellertid om revisionen av medlemsregister för paraplyorganisationer som söker bidrag för kvinnors organisering. Dessa organisationer har organisationer som medlemmar, men ändå efterfrågas i ansökan revision av medlemsregister som uppger individuella medlemmar. Att instruktionerna inte är anpassade för paraplyorganisationer skapar frustration och en oönskad ansvarsförskjutning. Det ska inte vara paraplyorganisationers uppgift att begära in och ansvara för sina medlemsorganisationers medlemmar.

2018-09-03, Stockholm

Clara Berglund

Generalsekreterare

SVERIGES KVINNOLOBBY

Växel: 08-33 52 47

Karlbergsvägen 86A

113 35 Stockholm

sverigeskvinnolobby.se

twitter.com/kvinnolobbyn

facebook.com/sverigeskvinnolobby

facebook.com/sverigeskvinnolobby